

ABC Praw Człowieka

Edyta Widawska

Prezentacja przygotowana w ramach projektu: Standard minimum praw człowieka w polskim samorządzie

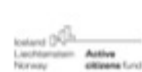

HUMAN LEFTS :: HUMAN RIGHTS

STOP

2004 © SARA CLARKE
MERINDA EPSTEIN

Prawa Człowieka – główne założenia

- Wytyczają granice władzy większości w społeczeństwie demokratycznym.
- Chronią jednostkę przed najpotężniejszym z potencjalnych naruszcycieli – władzą państwową, która w demokracji przekłada się na wolę większości.
- Zasada konstytucjonalizmu = zasada władzy ograniczonej.

Prawa Człowieka – charakterystyka

- 🏠 sytuacyjnie rozwarstwione,
- 🏠 naturalne możliwości ludzkie,
- 🏠 co do istoty indywidualne,
- 🏠 lecz społecznie zdeterminowane,
- 🏠 równe i niezbywalne,
- 🏠 uniwersalne podmiotowo, przedmiotowo, terytorialnie, czasowo, częściowo także kulturowo,
- 🏠 konieczne i zawsze wpływające z przyrodzonej każdemu człowiekowi godności osobowej.

Pojęcie praw człowieka opiera się na trzech tezach:

- każda władza jest ograniczona;
- każda jednostka posiada sferę autonomii, do której nie ma dostępu żadna władza;
- każda jednostka może się domagać od państwa ochrony jej praw.

Prawa człowieka podlegają ograniczeniom:

- nie są to prawa absolutne (z wyjątkiem dwóch praw – wolności od tortur, wolności od niewolnictwa);
- Jednak ich ograniczenie jest dopuszczalne jedynie w ściśle określonych, wyjątkowych przypadkach.

Dwie grupy praw człowieka:

 Prawa proceduralne

 Prawa materialne

Jan Izydor Sztaudyngier, „Bajka o prawach”:

Postanowiono w lesie wreszcie wydać prawa,

Co może robić niedźwiedź, co lis, a co trawa.

Uradzono przepisy, nowele, ustawy,

Osobno dla niedźwiedzia, dla lisów, dla trawy.

A potem prawodawcy, co prawa wydali,

Schodzili w bok przed misiem, a trawę deptali.

Prawa materialne:

- prawa (prawa pozytywne) – obowiązek rządzących zrobienia czegoś czynnie dla każdego z nas;
- wolności (prawa negatywne) – zakaz ingerowania przez władze w określone obszary życia.

Dyskryminacja:

- Każde nieuzasadnione racjonalnie, wręcz fizycznie czy biologicznie, różnicowanie praw i uprawnień.
- Dyskryminacja bezpośrednia
- Dyskryminacja pośrednia
- Molestowanie/szykanowanie
- Zachęcanie do dyskryminowania
- Wiktymizacja

Naruszenie praw człowieka:

- Zaniechanie;
- Działanie;
- Naruszenie potencjalne (prawo lub decyzja administracyjna).

Trzy funkcje praw człowieka:

- Ochrona wolności jednostki przed jej naruszeniem przez państwo;
- Konieczność stworzenia przez państwo możliwości realizacji praw jednostki;
- Ochrona przez państwo praw i wolności jednostki przed naruszeniem przez inne osoby (prawo przedmiotowe).

Hierarchia praw (źródła prawa):

 Konstytucja;

 Ustawy;

 Ratyfikowane umowy międzynarodowe;

 Rozporządzenia.

 WAŻNE: umowa międzynarodowa ma pierwszeństwo przed ustawą, jeśli ustawy tej nie da się pogodzić z umową!

Państwo prawa (państwo prawne):

- Zasada zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz bezpieczeństwa prawnego obywateli;
- Zasada niedziałania prawa wstecz;
- Zasada ochrony praw słusznie nabytych;
- Nakaz zachowania odpowiedniego *vacatio legis*;
- Prawo do sądu;
- Zakaz nadmiernej ingerencji;
- Zakaz wprowadzania zmian w prawie podatkowym w czasie trwania roku podatkowego i nakaz dokonywania tych zmian w roku poprzednim;
- Zasada sprawiedliwości społecznej.

Obowiązki:

 Płacenie podatków – art. 84

 Obrona ojczyzny – art. 85

 Przestrzeganie prawa (poddanie się wyrokom sądów) – art. 83

 W konstytucji RP dodano jeszcze wierność RP – art. 82 i ochronę środowiska – art. 86

miastaprawczlowieka.org.pl

kontakt@miastaprawczlowieka.org.pl

Projekt realizowany z dotacji programu Aktywni Obywatele - Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG

